

Een stappenplan voor regionalisering van de werkloosheidsverzekering

2011/05
18, 01, 2011

Een proefballonnetje over de splitsing van de werkloosheidsverzekering zorgt voor trammelant in opinieland. Nochtans valt er veel te zeggen voor regionalisering in de werkloosheidsverzekering. Daarvoor moeten we de zaak wel opentrekken en de communautaire strijd inruilen voor de nuchterheid van arbeidsmarktwerking.

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute

Vooreerst de vaststelling dat dit debat niet vanaf nul start. We hebben al arbeidsmarktbevoegdheden geregionaliseerd. Het komt er op aan de bestaande regionalisering oordeelkundig door te trekken zodat de arbeidsmarkt beter wordt voor iedereen. De richting is ook al duidelijk: de regio's zijn vandaag bevoegd voor onderwijs, opleiding, vorming en het begeleiden van werklozen. Terwijl de passieve regels van de arbeidsbescherming integraal federaal zijn, hebben regio's dus bevoegdheden op de actieve kant: de inzetbaarheid van werkwilligen. Die bevoegdheid moeten we verstevigen. We kennen massawerkloosheid, enorme achterstelling bij bepaalde groepen en een ondraaglijke kloof tussen vacatures en talent. Als we de economie uit het

slop willen halen, de solidariteit rechtvaardig willen houden en de vergrijzing willen opvangen, dat moet dat verbeteren. Daarin kan de werkloosheidsverzekering een rol spelen.

Werkloosheidsverzekering is meer dan werkloosheidsuitkeringen. Het is ook een instrument dat werklozen zo snel mogelijk een doorstart moet bieden. En precies daarom is het logisch om ze te verbinden aan de al bestaande regionale bevoegdheden. Stap één is de regionalisering van de controle op, en sanctionering van werkbereidheid. Die zit vandaag bij de federale RVA. Het is effectiever die bevoegdheid te geven aan de dienst die de begeleiding doet en die er dus met zijn neus erop zit, zijnde de VDAB in Vlaan-

“

Werkloosheidsverzekering is meer dan werkloosheidsuitkeringen. Het is ook een instrument dat werklozen zo snel mogelijk een doorstart moet bieden. En precies daarom is het logisch om ze te verbinden aan de al bestaande regionale bevoegdheden.

”

deren. Daarbij is het ook logisch dat de gewesten zeggingskracht krijgen over wat de fameuze “passende dienstbetrekking” is die elke werkloze bereid moet zijn te aanvaarden. Iedereen weet dat de arbeidsmarkt in België sterke regionale verschillen kent. Daarom zou de toepassing en interpretatie van wat een “passende baan” uitmaakt, moeten kunnen rekening houden met de regionale realiteit.

Stap twee is het overhevelen van flankerende bevoegdheden, die de kracht van de regionale werklozenondersteuning nog kunnen verstevigen. Het gaat dan bijvoorbeeld over vormingsstelsels die nu federaal zijn, het arsenaal aan banenplannen, de begeleiding van leefloners, of de Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen die activiteiten buiten het reguliere arbeidscircuit organiseren. Modaliteiten terzijde, is de essentie het clusteren op regionaal niveau van de hefboomen om tewerkstelling te bevorderen.

Dan is er de kwestie van de werkloosheidsuitkeringen zelf. Daarover bestaan grote verschillen: politiek, communautair en tussen vakbonden en werkgevers. Ik sugereer het regionaliseren van de

besteding van het budget van de werkloosheidsuitkering. De organisatie van de werkloosheidsverzekering blijft dan federaal. Maar het federale budget van de uitkering kan regionaal worden gepoold met andere instrumenten om tewerkstelling te bevorderen. Daarmee sla je twee vliegen in één klap, want het aloude debat rond de duurtijd van de werkloosheidsuitkeringen is ermee opgelost. De regionale instanties kunnen dan, op maat van de werkzoekende, beslissen wat het beste de re-integratie bevordert op welk moment van de werkloosheid, en vrij het budget besteden als uitkering, als een andere steun, of in een combinatie. Gedaan de oeverloze discussies over zin en onzin van onbepaalde werkloosheidsverzekering. Gewoon maatwerk dat het beste rendert en ook volledig steun blijft geven waar het nodig is.

Het meest delicate is financiering. Volledig splitsen, betekent ieder voor zich. Ik ben daar geen voorstander van. Vlaanderen heeft overigens belang bij een federaal systeem dat alle gewesten stimuleert voor goede werkloosheidsbestrijding. Vlaanderen vergrijs, het talent wordt schaarser en we moeten kunnen rekenen op het onbenutte talent uit bijvoorbeeld Brussel. Als tegengewicht voor solidariteit moet de financiering van de werkloosheidsverzekering

ing financieel “responsabiliseren”. Goede regionale werkloosheidsbestrijding moet beloond worden, slecht beleid moet gestraft worden. Geen van beide gebeurt vandaag. Dat brengt de regionalisering van de werkloosheidsverzekering uiteindelijk bij het grote dossier van de financieringswetgeving. Ofwel biedt die een transparante oplossing door een combinatie van fiscale autonomie en voorwaardelijke, geobjectiveerde transfers. Ofwel moet er op de werkloosheidsverzekering een stelsel van bonus/malus worden geënt.

De onderhandelingen moeten uitmaken hoeveel van deze stappen uiteindelijk gezet worden. Als pragmatisme het mag halen van emotie en dogma, dan duwen we best door: hoe meer bevoegdheidsconcentratie, hoe sterker het beleid. Maar hoe ver we ook gaan in de regionalisering, institutionele samenwerking over de gewestgrenzen heen zal steeds noodzakelijk zijn. We zijn maar een voorschot groot. Het beleid

van de ene regio zal de andere beïnvloeden. Mobiliteit van werkzoekenden blijft cruciaal. Zelfs splitsen zal ons dus niet scheiden.

Marc De Vos

Hoofddocent UGent en directeur van het Itinera Institute

Verschenen als opiniestuk in De Standaard van 17 januari 2011

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.